

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Testamentis. Consilium CCCLXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

pta vel clerico debita; nulla sit hereditaria successio in beneficijs & eorum fructibus, non magis ex testamento, quam ab intestato, *gloss. d. c. 1. De proben.* Quia juris communis dispositio cum seculari & indubitata, nullo privilegio Universitati concessio immutata, servanda est, *l. Sancimus C. De testam. & secundum eam in hac causâ iudicandum.*

41 Verum quidem est (neque enim quod verum est dissimulatum aut celatum cupimus, ad quod tamen partem agentem advertisse non putamus, quia paucis notum est) extare quoddam privilegium Caroli Ducis Burgundiae; quo dictae Universitatis scholaribus, & suppositis, concessit liberam testandi facultatem de suis bonis mobilibus; sed id huc & ad hanc causam applicari non potest. Primò, quia quatenus privilegium continet, respicit tantum illegitimè natos & foraneos, qui ex obtinente in hac patria consuetudine, testandi facultatem sine speciali Principis licentiâ non habent, *Chassan. ad consuet. Burgund. Rub. 8. De successione §. 1. licet iure communi bene habeant, l. Vivus si quid in fraud. patron. Auth. omnes peregrini C. commun. de success. ita ut in legitime natis parum, aut nihil operetur; ut generaliter licentiâ testandi, specialiter à Principe obtenta in habili ad testandum nihil ferè operatur; & in eo, qui habilis non est, operatur habilitatem persona; ut expresse iure decisum est, in *l. Si quando c. De inoffic. testam.* Quâ quidem licentiâ testandi obtentâ, reliqua omnia, quae iure communi, vel generali consuetudine, statuta ac recepta sunt, servari debent, *Bald. in l. Si mulier De testam.* ne tota juris compago verbis generalibus ad unum tantum effectum prolatis dissolvatur. * Secundò, quia*

15 huiusmodi privilegium est à Principelaico concessum pro diminutione juris sui (quod ex morte illegitimè natorum ipse vel ejus filius consequeretur) & antecedentis constitutionis Philippi Boni Ducis Burgundiae patris sui, de anno 1450. 20. Octobr. quâ bona immobilia verabantur relinqui Ecclesiasticis corporibus; eodem privilegio specialiter concessio, ac directò adversus Officiarios suos impedimentum facientes in bonis suppositorum testamento facto decedentium; ut aperte habent dicti privilegij verba; rationi non convenit, ut adversus jus Episcopi Leodiensis intelligatur vel extendatur: cum nulla praesumptio sit Principem suo privilegio alij concessio, juri alteri acquiescere velle, *l. 2. §. si quis à Principe Nequid in loco publi. praesertim ubi derogandi facultas non est; ut est in proposito, * quia Princeps laicus adversus Episcopos aut clericos nihil constituere, aut indulgere potest, Auth. Cassa C. De sacros. Eccles.*

Omibus igitur revolutis & excussis, manifestum est, Actores iure testamentariae successionis, quam praetendunt, nec tamen docent, non esse fundatos: ut fructus beneficii praetacti, per quondam Dominum Joannem Styvaerts nondum perceptos, aut exactos, sed adhuc in credito, seu debito apud colonum tempore mortis ejusdem Dominum Joannis existentes, seu illorum pretium à Reois minime, sed Ecclesiae, hoc est Episcopo, & Archidiacono secundum supradicta obligati.

Conf. Wamel. Tem. II.

exigant; interveniente praesentia dictorum Episcopi, & Archidiaconi collectore; cum etiam exactis ac perceptis fructibus, inter Episcopum & Archidiaconum seu ejus Collectorem ac dictos assertos heredes, magna oneri posset disceptatio de ijs, quatenus consumpti non essent, restituendis, *Bald. consil. 313. praemittendum est ad evidentiam vol. 2. & consil. 80. ad evidentiam vol. 5. ut merito dicti heredes absoluto Reo, in expensas hujus litis condemnari debeant.*

Quâ quidem omnia dicta sint, salvâ protestatione, quod nullo studio impugnandorum privilegiorum Universitatis dicta sint. Veritas enim vincere debet, satisque est si privilegia facta recta intra suos fines ac limites conserventur: cum ultra sine violatione juris extendi non possint, *Gloss. in l. Receptimus De privileg.*

De Testamentis.

SUMMARIUM.

1. Testamentum holographum.
2. Testamentum non est nuda scriptura, quae testibus destituitur.
3. Testamentum quando sine testibus fieri potuerint.
4. 6. Testamentum holographum an valeat favore piae causae.
5. Testamentum paternum inter liberos sine testibus valere.
7. 9. Testamentum imperfectum ratione voluntatis ne quidem favore piae causae valeat.
8. Forma futura reciproca non est.

CONSILIUM CCCLXXVI.

SCRIPTURA, quae pro testamento seu ultima voluntate Nicolai Gontard civis Namurcensis profertur, neque solemnitate, neque voluntatis perfectionem habet; * ideoque iure subsistere nobis infra scriptis non videtur. Nam quoad imperfectionem solemnitatis, dubitatio nulla est; aspectus enim ipsius scripturae seu chartae hoc demonstrat; idcirco quod nihil sit nisi nuda scriptura, & minime testamentum; quod est testatio mentis, *Instit. De testam. in princ.* Testatio autem non intelligitur sine testibus, *l. De testatio & ibi DD. de verb. signif.* qui cum in publicatione, nuncupatione, vel descriptione dictae scripturae nulli adhibiti inveniantur, non potest testamenti ullam formam vel perfectionem habere. Idque non tantum inspectâ juris civilis dispositione, quae solemnem numerum testium requirit, vel septem vel quinque, *l. Hac consultiissima c. De testam.* Verum etiam juris Canonici benigniore permissione, quae rejecto solemnium testium numero, vulgarem saltem, hoc est duorum aut trium testium, *l. Vbi numerus D. De testib.* praesentiam requirit ad testamenti seu ultimae voluntatis validitatem, etiam in his testamentis, quae ad pias causas conduntur, *c. Cum esset, c. Relatum & ibi DD. De testam.* Ita quod in proposito non sufficiat totam hanc scripturam descriptam & subscriptam à se manu dicti Nicolai; ex quo postquam descripta fuit, adhibitis testibus non est publicata, in qua publica-

tione verè consistit mentis testatio & testamenti fides.

2 Verum quidem est, etiam ante Iustinianum Imperatorem per Theodosium Valentinianumque ejus filium Imperatores constitutum fuisse, quòd cuicumque liceret testamentum sine testibus facere scripturâ holographâ; hoc est manu testatoris totâ descriptâ, quæ constitutio inter novellas dictorum Imperatorum adhuc extat, in *Novella Theodosii & Valentini de testam.* sed eam constitutionem Iustinianus in formando suo Codice, ut non satis rationabilem, & periculi plenam, reiecit, nec suo Codici inseri voluit; retentâ & insertâ aliâ dicti Theodosii patris constitutione, d. *Hac consultiſſima*, per quam non tantum vulgaris testatio, sed etiam solemnitis numerus adhibitorum testium, & pleraque alia solemnia requiruntur.

3 Sic quod terminis juris communis insisterendo, præsupposito, quòd in civitate & territorio Namurcensi nulla sit consuetudo vel statutum, quod testamenta seu ultimæ voluntates sine testium adhibicione ex solâ holographâ testatoris manu, per se valeant & effectum juris consequantur; propter etiam hoc non proponitur: necessariò dicendū sit, hanc scripturam pro testamento esse non posse, *elegant. Præf. Emerard. cons. 155*, potissimum quia scriptura in civitate Namurcensi conscripta sit; in eâ autem ex statutis requiri videatur testium adhibicio; idque adhuc ultra Notarium vel Pastorem Ecclesiæ assumptum.

Neque hæc scriptura pro iusto testamento & perfecta voluntate haberi debet, ob id, quòd maxima pars legatorum, atque adeo relictum residui in pias causas per dictam scripturam ascripta & distributa inveniantur. Etsi enim piam causam magnus ubique sit favor, *l. sunt personæ De relig. & sumpt. faner.* tantus tamen non est, ut ob eas à iuris regulis recedi oporteat; nisi quatenus hoc à canone vel lege exprimitur, *argum. c. Ex rector. De foro comper.* Cum igitur nullus omninò in iure communi scripto locus sit, quo hoc privilegium pijs causis attribuitur, ut sine omni solemnitate ex solâ testatoris scriptura ad pias causas relicta, iure testamenti seu legitimæ voluntatis valeant, neque in hac causa usus alicujus consuetudinis, vel statuti municipalis permittentis talem modum testandi concurret; nullo iure consistere videtur hæc, de quâ quaritur, scriptura. Hoc fateri oportet, Andreæ Tiracellum diligentem collectorem omnium privilegiorum, quæ ex iure pijs causis attribuuntur, in *tract. de privileg. pia causa priv. 4.* ex Ioanne Imolenſi, in *l. si u. qui De testam.* & Philippo Corneo, *cons. 307.* videtur primâ facie vol. 3. inter alia hoc quoque illis attribuere, quòd testamentum ad pias causas solâ testatoris scripturâ sustineatur, sine ullâ testium adhibicione, aut publicatione: sed nullâ certâ vel concludente demonstratione ex solâ similitudine ratione; hoc est ex similitudine testamenti inter liberos condit: * quod etiam præjudicata communiore Doctorum opinione eo loco esse videtur, ut solâ testatoris holographa manus sufficiat; latius pertracta Theodosii Imperatoris constitutione, in d. *Hac consultiſſima* & ex imperfecto, quæ ex imperfecto

inter liberos testamento voluntatem tenere vult, in quocumque etiam genere imperfectionis ratione solemnitate; non tantum quoad subscriptiones & subſignationes testium, de quâ imperfectione plerique, reſc. d. Theodosium accipiunt, verum etiam quoad adhibicionem testium, quasi illa in holographa testatoris scriptura non requiratur.

Verum ut in unum versum argumentum, quod ex solâ ratione similitudine deducitur, fragile & fallax est; ut nullum simile idem est, *Gloſ. in l. Quod Serv. de Depositi*; ita quoque in proposito, quod ratione liberorum lex permittit specialiter, & nusquam de piâ causa idem statuit, ad illam extendi non debet; præsertim in his, quæ non tam ex rei veritate, quam ex solemnitate iustitia consistunt, ut inter illa præcipuum est jus testamenti, quod in genere iustum, hoc est solemnem voluntatem requirit, *l. u. d. De testam.*

Neque dubium est, quin in plerisque maiore favore digni sint liberi, quam vel Ecclesia, vel alia pia causa, quod ex d. Augustini sententia satis percipitur, *in c. ult. xvij. q. 4.* & si res postulare, vel tempus pateretur, dissimilitudinis causæ plures in medium adferri possent; idcirco non sit mirum, si multi, & fortasse numero plures, in ea consistant sententia, testamentum ad pias causas ex solâ holographa scriptura non posse subsistere: evidentibus rationibus confutatis argumentis illorum, qui idē piæ causæ, quod liberi in testamento, privilegium attribuunt. Inter quos præ cæteris hoc evidentibus rationibus demonstrat Marianus Socius Junior, *consil. 189.* *Interrog. ingenuæ nu. 66. & seq. vol. 2.* Aretinus *consil. 64.* Franc. Mantio, de *consecutu ult. volunt. lib. 6. tit. 3. nu. 9.* & post eum Iulius Clarus, *lib. 3. Sentent. in verb. Testamentum nu. 7.* & novissimè Franciscus Hortomannus, *consil. 15.* *Quod quæſitum est vol. 1.* & ante hos elaborato labore latius deduxit Andr. Barbatia, in d. c. *Relatum De testam.* quem in eo quoque sequitur Nicolaus Boerius, *decis. 93. nu. 10.* Et vix est, ut qui alterius sententiæ sunt auctores vel approbatores, sibi ipsis aliquando non sint contrarii; aliud docendo, aliud de iure respondendo, & in utroque æque variè. Cujus luculentum argumentum præbet Lafon; qui quamvis alibi piæ causæ privilegium holographæ scripturæ attribuat, *consil. 61.* *Consultarius nu. 6. vol. 1.* aliâ tamen oblata occasione respondit, *consil. 184.* *Circa legitimatorem nu. 6. vol. 2.* nullius testamentum quantumcumque conditum à persona privilegiata vel inter personas privilegiatas, sive à patre inter liberos, sive à quocumque ad pias causas, non adhibitis ut minimum duobus testibus, non valere. Sic quod in puncto & rigore iuris verior certiorque sit eorum opinio, qui ad pias causas propriâ manu testatoris factam dispositionem, quantumcumque etiam ratione voluntatis perfectam, si illius publicatio nulla facta est, eoram testibus saltem aliquot, existimant nullo iure testamenti seu ultimæ voluntatis stare aut sustineri posse. In quo latius deducendo superſedemus, postquam dicti Mariani Socini junioris in hac re tam exactus extet labor, d. *consil. 189. vol. 2.* ad quem Amplissimos Domines Iudices remittimus.

Et de

Et de sustinendâ opinione in hac, quæ proponitur, causa ob id minus laborandum videtur, quod per statuta seu leges municipales Namurcenses necessitas approbationis cuiusque testamenti apud Magistratum impolita sit, & approbationis modus restrictus ad certos modos: videlicet vel per duos testes, vel per Notarium & testem, aut Pastorem seu Curatum cum uno teste; potestate sub sola manu propria donandi, vel disponendi permittit in contractu, seu negotio inter vivos; ut scilicet maritus id ita possit, etiam invitâ uxore donando & alienando inter vivos; non etiam per actum ultimæ voluntatis.

Sed ne ex recepta opinione quorundam, qui idem privilegium piæ causæ, quod liberis attribunt, propositæ causæ præjudicium fiat, sed extra anticipis disputationis terminos hæc causa constituatur; hoc quoque dicimus, hanc scripturam, quæ pro testamento seu ultimâ voluntate Nicolai Gontard profertur, ultra manifestam imperfectionem solemnitatis, imperfectione quoque voluntatis laborare; ideoque nullo jure subsistere.

* Nullius enim testamentum umquam tam privilegium est, ut ullo modo subsistere possit sine plena voluntate testatoris, d. l. 1. §. si heres D. Si tabul. testam. null. extab. Unde est, quod ex ea scriptura, quæ ad testamentum faciendum paratur seu præparatur, si ex ea testator non testetur; hoc est coram testibus eam suam esse voluntatem non declaraverit, neque jure testamenti, neque codicillorum, neque alterius ultimæ voluntatis quicquid pati possit, l. Ex ea scriptura De testam. l. Fideicommissa §. 1. De legat. 3. Celsus Hugo consil. 102. Scripti anno prædicto, etiam favore & ad commodum piæ causæ, Decius consil. 488. In causa & lue nu. 9. quippe hujusmodi scriptura præparatio tantum est ad futuram testationem; ideoque pro exemplo dumtaxat est rei futuræ, d. l. Fideicommissa §. 1. nam præparatio & destinatio pro re ipsa & effectu rei non possunt accipi, l. Casera §. ult. De legat. 1. l. Si avia C. De iure deliber. Decius A. consil. 488. nu. 12. & seq. Cum igitur hæc scriptura non contineat absolutam assertionem testamenti seu ultimæ voluntatis, sed sit his verbis intitulata, *Forme du testament Nicolai Gontard*, hoc est, *forma testamenti Nicolai Gontard*; evidenter inde colligitur, quod huic titulo subiecta reliqua scriptura nihil aliud sit nec intelligi possit, quam exemplum & præparatio ad testandum; & minime aliquod testamentum aut voluntas absolute declarata. Neque enim quis facile suum testamentum scribendo, illud vocabit formam sui testamenti, sed in conformitate voluntatis, declarabit id esse suum testamentum; ut est in ipsa absoluta quacumque testatione.

8 Ut manifestum sit, evidentissimum esse discrimen inter testamentum, & formam testamenti; ut in illo voluntatis sit perfectio, in hoc verò aliqualid initium voluntatis, sed in futurum, non præsens tempus directæ, cum illius suspensione ad sequentē actus consummationem. Quippe forma est, ad quam res componitur, & rem ut tempore, ita re quoque præcedit. Atque hinc est, quod forma futuro contractui præscripta, pro ipso contractu non fit, l. Cum in plures §. locator D. Locati; sed à sequente conclusionē dependeat, l. Titia Conf. Wamef. Tom. II.

§. idem respondit De verb. oblig. Ut nec forma calcei calceus est, l. Sed est quicumque §. fin. Ad leg. Aquil. nec futuri operis ipsum opus propter defectum extremæ perfectionis, l. Adfecta §. perfecisse De verb. signif. Sic quod hæc scriptura nihil aliud ferè contineat, quàm brevem commemorationem eorum, quæ hic Nicolaus postea testando declarare constituerat. Et quia tantum constituerat, nec secundum constitutum seu propositum fecit, pro imperfecto totum haberi debet, d. l. Fideicommissa §. 1. * Quod evidentius percipitur ex annotatione anni in capite dictæ scripturæ, videlicet 1582. ascripta: ex qua data deprehenditur, hanc præparatoriam scripturam plusquam quatuor integris annis ante mortem Nicolai scriptam fuisse in bona valetudine; ut plerumque solent homines cauti, qui testari in animo habent dictam scriptamve habere suam voluntatem antequam testentur, l. Hac consultissima C. De testam.

Arguit quoque voluntatis hanc imperfectionem & illud, quod in scriptura hac nulla extet dispositio de bonis immobilibus ipsius præfati Nicolai, sed tantum aliquot legata, vel in numerata pecunia, vel in frumento, vel in panno. Et quamvis residuum legatis solutis relinquatur discretioni Guardiani ad distribuendum pauperibus, & residui seu reliqui appellatione totum etiam contineatur, l. Potest, l. Ceterorum De verb. signif. non tamen satis aperte constat, eam fuisse voluntatem dicti Nicolai, quod pauperibus quoque per dictum Guardianum distribuere illius bona immobilia; quorum vel in genere, vel in parte etiam minimâ in dicta scriptura nulla conspicitur mentio. Ita ut hæc verba, *La reste tout accompli*, hoc est, *residuum omnibus adimpletis*, omnino videantur esse referenda & restringenda, ad præexpressis seu præcedentibus similia; hoc est, ad mobilia bona, & præsertim pecunias testatoris, Atque ita in concursu harum circumstantiarum, nulla in dicta scriptura nobis contineri videtur perfecta & absoluta testatoris voluntas, aut illius testatio; sed dumtaxat exemplum & præparatio futuri testamenti, ex quâ seu secundum quam non constat, testatorem testatum esse, aut incommutabiliter voluisse hujusmodi annotata aliquot legatorum capita ex illa ipsa scriptura juris perfectionem & firmitatem habere: eaque ex causa dicti Nicolai hæredibus ab intestato apertam esse viam ad successionem.

De Testamentis.

CONSILIUM CCCLXXVII.

Suprà est duplicatum consil. 129. ideoque hic omittitur.

De Testamentis.

SUMMARIUM.

Testamentum à malè loquente conditum.

1. Testamentum vitatur ex imperfectione.
2. Testamenti substantia non consistit in instrumento.
3. Instrumenta deperdito veritas rei aliter probari potest.

O 3

4. Testis